

Biti Slovenec se konec koncev tudi edino izplača

Govor pisatelja Alojza Rebule na „Slovenskem prazniku“ v Nabrežini

Dragi prijatelji,

povabljen sem bil, da bi Vam spregovoril na tem Vašem prazniku, ki ste ga s tako lepo domiselnostjo hoteli imenovati »slovenskega«. In o čem drugem naj mi steče beseda kakor o stvari, v imenu katere ste se tukaj danes zbrali: o tem, da se hočete še enkrat deklarirati za domovino, za katero se je hotel deklarirati največji izmed naših bratov, katerega tudi postavljate v središče Vaše proslave - Prešeren.

Čas neosveščenosti, ko je lahko kdo bil Slovenec, ne da bi se tega globlje zavedal, je namreč vsaj za nas, Slovence za mejo, minil. Promet, radio, televizija, turizem so že vsrkali naše podeželje v eno samo predmestje, iz oči v oči s svetom, ki je sicer naš skupni širši človeški svet, a ki le ni naš rodni slovenski svet. Čedalje manj moremo biti Slovenci po goli inerciji: Slovenci moramo postajati po zavestni izbiri.

«Eh, kej, jest ne znam talijanski». se je pod fašizmom otresel Kraševac karabinerja, ki je hotel nekaj od njega. Je tisti Kraševac sploh vedel, kdo je bil Prešeren? Za čudežno ohranitev naše zahodne meje skozi stoletja se nimamo toliko zahvaliti naši narodni zavesti, koliko sociološki inerciji, v katero je bil naš svet zaprt. Ta sociološka negibnost je bila tudi naš ščit proti fašizmu: v naše vasice, zgubljene med grobljami, zagrizene v svoje ubogo kmečko brskanje, ki je bil njihov edini stik s svetom kvečjemu avtobus dvakrat na dan, je lahko fašizem pošiljal samo svoje karabinerje in svoje učiteljice: po petindvajsetih letih jim dejansko ni razgrebel niti površine. Tujec, ki bi se bil znašel pri nas 8. septembra 1943, bi bil moral dobiti vtis, da kakšne tuje okupacije sploh ni bilo: od Štivanja do Postojne je bila Primorska en sam slovenski blok, kjer je bil edini spomin na preteklost samo kakšen groteskni «VINCEREMO» na kakšnem skednju.

Ne domišljajmo si, da smo sami po sebi kaj trdnejši od Korošcev. Kaj bi bilo s tem blokom, ko bi tja do Postojne tekla ena sama mastna zelena ravnina, ki bi se je bila polakomnila industrija in kapital? Slovenstvu nas ni ohranila samo naša narodna zavest, ampak tudi naš kraški kamen: okupatorski zobje so se mogoče zdobili bolj ob njem kot ob nas.

Danes tudi ta kamen postaja turizem, kolikor ne postaja gosposka kolonizacija z vilami in weekendi. In po naših vaseh ni več kakšnih Janezov, ki ne bi znali «talijanski» in

ki mogoče tudi ne bi vedeli za Prešerna, ampak ki bi kljub temu v tej polzavednosti, sredi kopice otrok, vsi temni od zemlje ohranjali zemljo in rod narodu.

Danes stanujemo v meščanskih stanovanjih s parketi, v katerih nam manjka samo še stroj za dihanje in za spanje, kjer je večkrat preveč en sam otrok, a ni preveč en sam avto. Hlevi in kurniki so prazni, ker moramo svoj čas po službi prebiti v ležalnikih ob televiziji, kolikor nismo okrog pri specialistih, od internistov do nevrologov. Ljudje skoraj ne dosežejo več količaja visoke starosti, kolikor se ne pobijajo z avti; vasi se praznijo, ne brjarjev ni več ne gostiln ne cerkve, kjer bi lahko slovenski človek ohrabrujoče občutil slovensko množičnost. Tudi v nas se grize razpoloženje, ki ga veliki svet imenuje absurd: občutek osamljenosti in ogroženosti, v tem nezadržnem temnenju sveta v atomski mrč.

A kakorkoli je s tem, eno je gotovo. Naše narodne zavesti ne more več samogibno nositi slovenska vas in slovenska kompaktnost. Zanj se moramo v svoji razdrobljenosti odločati sami.

Zavestno si moramo biti na jasnem o tem, kdo smo.

Vidite, namesto da danes tukaj praznujemo Slovenci, bi lahko praznovali drugi, v drugačnem jeziku in v drugačnem stilu. Recimo eden od številnih narodov, ki so se v zgodovini vsuli skozi to grlo med morjem in Nanosom proti italjskim ravninam: Huni na primer, Goti ali Langobardi. Vsi ti narodi so drug za drugim skočili tam pod Timavo v temo: ni jih več. Vse, kar ostaja za njimi, je nekaj razbitih glinastih loncev po muzejih; če naletimo na njihovo pokopališče, je to že znanstvena senzacija. Slovenci, ki smo se zadnji vsuli za njimi, bi bili lahko prav tako zbirka loncev ali okostnjakov. Namesto tega danes govorimo tukaj slovensko, uprizarjamo slovesnost s slovenskimi godci in pijemo slovensko vino.

Lahko bi bili preživeli teh tisoč let, kakor smo jih dejansko preživeli, pa bi lahko govorili, godli in pili daleč od tu, kjerkoli drugje na dolgem loku našega selitvnega vala. Na primer sredi sive monotonije madžarske puste. Ali če bi nas bilo zaneslo na jug, kje sredi mišje dlake Apeninov. Ko bi bili šli čez morje, bi danes lahko jedli suhe fige v kakšni Apuliji.

Toda po utopitvi Hunov, Gotov in Langobardov zgodovina ni velela slovenskemu narodu samo: Bivaj v stoletja! Velela mu je

tudi: Bivaj na zemlji, da si lepše ne boš mogel želeti!

Odveč bi bilo razlagati današnjemu motoriziranemu Slovincu enkratno zemljepisni izbor, sredi katerega ga je ta milostna zgodovina postavila: zemeljski izbor, kjer ima združeno na kupu prav vse, ravnino, ki je nima Švica, alpske ledenike, ki jih nima Madžarska, morje, ki ga nima Avstrija. Slovenija v svoji svatovski zeleni obleki, v svojih ponosnih smrečinah in v svojih svetlih vinogradih-kakšen vrt je bil razgrnjen za človeka v njej!

Takšni domovini bi bili njeni sinovi dolžni ljubezen, tudi če bi morali živeti v njej od samega zraka. Pa ima gozdove in premog, živo srebro ima in tekoče vode, nafto ima in marmor-mogoče dovolj, da Slovincu ne bi bilo treba za kruhom nikamor.

In če v svoji zgodovini nima za sabo osvajalskih pohodov, kolonističnih podvigov in velikodržavnih prevzetij, pomeni to, s človeškimi besedami, da slovenski narod ni usužnjeval, ni izžemal in zatiral.

Drugo vprašanje je, ali tudi Slovenec ne bi bil ravnal kakor vsi drugi, ko bi bilo to v njegovih možnostih. Dejstvo je, da ni: kot narod imamo za sabo zgodovinsko nemoč, ki pa je obenem tudi zgodovinska neomadeževanost. Za sabo nimamo ne trgovine s sužnji ne civilizacijskih pohodov s plini ne koncentracijskih taborišč ne mesijanizma s tanki.

Tudi naš narodni značaj je morda vrednejši spoštovanja kot kompleksa. Naša tihotnost je lahko tudi zanesljivost, naša vezanost je lahko tudi zvestoba, naša introvertnost je lahko tudi poglobljenost, naša sramežljivost je lahko tudi avtentičnost, naša nepolitičnost je lahko tudi nadzgodovinska zazrtost.

V koncentracijskem taborišču, tem brutalnem preizkuševališču človeških značajev, kjer je iz človeka najlaže zrasla zver, se je mogoče med vsemi evropskimi narodnostmi najbolje izkazal-Slovenec.

Potemtakem bi morali imeti radi to dediščino zemlje in človeka na njej, tudi če bi bilo kulturno in civilizacijsko še vse pred nami. Toda naša gotika živi že svoje tisočletje, naša glasba svoje poltisočletje, naša knjiga prav tako.

Poldrugo stoletje je že, kar je največje slovensko srce in največji slovenski um, Prešeren, umetniško dočutil in izrazil to, v kar se lahko umrliv človek izčuti in izrazi. Že polstoletja je, kar so Slovence obiskali arhangeli poezije Murn, Kette, Župančič, Kosovel. Letos

(nadalj. na 4. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 16. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za kitaro; 10.00 Melachrinov orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Alma Calvino: »Modra kapica«; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 D'Errico: »Hči Mate-Hari«. Radijska drama; 16.45: Revija orkestrrov; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Kino, včeraj in danes; 19.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Bednarik: »Pratika«; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 17. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Kitarist Almeida; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »E. Grion«; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Zname melodije; 20.00 Sportna ribuna; 20.35 Sestanek s Fani. 21.05 Claudio Grisacich: »Hamletove katorije«; 21.00 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti. Organist Hubert Bergant.

♦ TOREK, 18. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Saksofonist Papetti; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pachiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas; 18.15 Umetnost; 18.30 Klavirski duo Calvano - Della Pietra; 18.55 Italian Modern Jazz Quartet; 19.10 Postni govori; 19.20 Motivi, ki vam ugajajo; 19.45 Zbor »Srečko Kosovel« iz Ronk; 20.00 Sport; 20.35 Wagner: »Tristan in Izolda«, opera 22.10 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 19. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Godalni orkestri; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za harfo; 10.00 V prazničnem tonu; 11.00 Zbor »T. Tomažič« iz Ljubljane; 11.50 Wolmerjev ansambel; 12.10 Liki iz naše preteklosti; 12.20 Glasba po željah; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Jeza: »Skrivnost v Nazaretu«. Radijska igra; 16.30 Kentonov orkester; 17.00 Koncert pianistke Horakove; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Canforov orkester; 18.30 Slavni pevci; 19.00 Na banjo igra Morgan; 19.10 Beličič: »Sv. Jožef v slovenski ljudski pesmi«; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Simf. koncert. V odmoru (20.50) Za vašo knjižno polico; 21.25 Kreislerjevi in Rombergovi motivi; 21.55 Lipovškove samospeve izvaja sopr. Z. Gašperšič, pri klavirju Sivic.

♦ CETRTEK, 20. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Pianist Black; 12.00 Ljudske pesmi; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Safredov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji; 18.45 Pojeta June Christy in Chris Connors; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Lukeš: »Deset minut pred dvanajsto«. Radijska kriminalka; 21.35 Godalni ansambel in zbor »Cambridge«; 22.00 Večerne melodije; 22.20 Komorne skladbe; 22.30 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 1. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol; 12.00 Trobentač Jones; 12.10 Blagoznanstvo za do mačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.55 Slovensčina za Slovence; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za II. stopnjo osnovnih šol; 18.50 Komorni koncert; 19.20 Postni govori; 19.30 Caravellijev orkester; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Veseli utrinki; 22.00 Skladba davnih dob; 22.15 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 22. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V tričetrtinskem taktu; 16.45 Bogomir Magajna; »Gornje mesto«. Povest; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Zenski vokalni kvartet iz Ljubljane; 18.50 De Castillov orkester; 19.10 Družinski obzornik; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 »Dragulji iz Bratislave«.

Kongres jugoslovanskih komunistov

V Beogradu se je začel v torek popoldne deveti kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Prva seja je bila posvečena petdesetletnici komunistične partije Jugoslavije in nanjo so kot častne goste povabili razne člane partije izpred petdesetih let in sindikaliste. Na seji je govoril predsednik ZKJ Josip Broz-Tito.

Ena izmed značilnosti sedanjega kongresa jugoslovanskih komunistov je ta, da partije vzhodnega bloka niso poslale nanj svojih delegacij. Edina izjema je romunska partija, s čimer je Romunija ponovno dokazala svojo voljo po avtonomiji nasproti Sovjetski zvezi in dobila v Moskvi verjetno še eno črno piko. Da se tudi češki in slovaški komunisti niso upali poslati na kongres svojega zastopstva, pa je dokaz, kako zelo je Moskva že ustrahovala češke in slovaške voditelje.

Druga značilnost je ta, da naj bi prišlo na kongresu do dokončnega razčiščenja glede gospodarske reforme in samoupravljanja. Iz izjav raznih predstavnikov Zveze komunistov Jugoslavije, posebno še iz izjav najuglednejših slovenskih komunistov, je bilo v zadnjem času razbrati, da se je gospodarska reforma v Jugoslaviji zataknila in da stvari celo nazadujejo namesto da bi napredovale. Reforma se mora namreč boriti z mogočno birokracijo, ki ji bolj prija, da gre vse po starih tirih, ker je, kot vsaka birokracija, nasprotna novostim, pa naj so še tako pametno zamišljene in potrebne, kajti to jo sili k miselnim naporom in naglici, katerih ni vajena. Pričakovati je, da bo prišlo na kongresu do odločnega soočenja med tistimi, ki so iskreno za reformo, ker vidimo v njej edini izhod iz stalnih gospodarskih težav Jugoslavije kot celote in posameznih republik, in med tistimi, ki vidijo izhod samo v čim večji centralizaciji, »komandiranju od zgoraj« oziroma iz cen-

trale in v administrativnem vodenju gospodarskih zadev.

Sedanji kongres Zveze komunistov Jugoslavije pa naj bi po vseh pričakovanjih razčistil tudi odnos partije do teženj po vedno večji avtonomiji posameznih narodov oziroma republik, ki menijo, da bi lahko mnogo svojih zadev same reševale, brez vmešavanja federacije. Ta naj bi reševala samo stvari, ki so vsem skupne in katere ji republike prostovoljno odstopijo v reševanje. To vprašanje je povezano z vprašanjem samoupravljanja, ki tudi zahteva doslednejše razčiščenje in izvajanje.

Uspeh sedanjega kongresa ZKJ bo seveda odvisen od tega, kako bo znal teoretično rešiti te probleme in zagotoviti praktično izvajanje rešitev. Vsekakor so tako najnaprednejši ljudje v vrstah ZKJ kot tudi opazovalci optimisti. Zahodnoevropski tisk posveča kongresu veliko pozornost in naglašja, da bo zagotovil večjo demokratizacijo tudi v partiji sami.

Kongres bo trajal, kot je predvideno, do 15. t.m. Udeležuje se ga okrog 1200 delegatov in funkcionarjev.

Novice po svetu

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je dokončal dolgo razpravo o programu novega levo-sredinskega deželnega odbora in ga z večino glasov koalicijskih strank potrdil. Svetovavec Slovenske skupnosti dr. Stoka se je vzdržal glasovanja.

Več desetisoč ljudi se je udeležilo v Viaregiu pogreba 12-letnega Ermanna Lavorinija, ki je postal pred mesecem žrtev neznanega zločinca, verjetno homoseksualca. Dečkovo truplo so našli pokopano v pesku 150 metrov od morja. Enaka smrt je gotovo doletela tudi 12-letno Marijo Teso v Villafranci.

Kot se zdi, je Francija spet na robu novih hudih nemirov in stavk, toda De Gaullov režim se je pripravil nanje in je odločen ostro reagirati, kot je izjavil v nekem govoru sam De Gaulle.

„Bitnost zamejskih Slovencev“

V Mariboru je bila v petek, 7. marca, javna tribuna o vrašanju bitnosti zamejskih Slovencev. Vprašali smo prof. Borisa Pahorja, naj nam pove kako podrobnost o tem srečanju. Rad je privolil.

»Javno tribuno je organiziral Izvršni odbor Študentske skupnosti v Mariboru, ki je povabil, da se udeležijo razprave o položaju slovenskih ljudi na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji referenta za tisk SKGZ Borisa Raceta in mene; dr. Erika Prunča in dr. Francija Zwittera pa kot zastopnika Slovencev onkraj Karavank.

Javna tribuna je bila v veliki predavalnici Visoke ekonomske šole in udeležili so se je številni študenti, profesorji in drugi poslušalci. Kakor je navada na takih študentskih srečanjih, so po kratkih referatih, posamezniki v dvorani spraševali tako, da so pošiljali vprašanja na listkih. Ker so organizatorji sestanka povabili tako s Tržaškega kakor s Koroškega po dva predstavnika, imenujmo jo tako, uradne linije, in po dva zagovornika nasprotnih načel, je bila tribuna zelo zanimiva in pestra. Zelo je pomembno, na primer, da je veliko število vprašajočih

hotelo vedeti, če je za zamejce koristno, da sodelujejo s strankami držav, v katerih živijo.

Priznati moram, da je tribuna potekala po vseh pravilih demokratičnega dialoga, tako da sem imel priložnost prikazati tudi tisto podobo našega zamejskega življenja, ki je večini nepoznana.

Naj k temu dodamo, da je razveseljivo dejstvo, da so, kakor javlja tisk, pred zaključkom javne tribune ustanovili društvo prijateljev zamejstva. To je prvi tak primer po vojni. Upamo, da ne bo osamljen.

TEDENSKI KOLEDARČEK

16. marca, nedelja: Emanuel, Heribert
17. marca, ponedeljek: Patricij, Jerica
18. marca, torek: Ciril Jeruzalemski
19. marca, sreda: Jožef, Rastko
20. marca, četrtek: Igor, Albreht
21. marca, petek: Benedikt, Vesna
22. marca, sobota: Vasilij, Leja

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« - Trst

Pogovor z Marijanom Brecljem

Ob izidu Vaše pesniške zbirke »V času odmaknjena sidrišča« bi Vas radi prosili za odgovore na nekatera vprašanja ki bi našim bravcem pojasnili Vaše literarno ustvarjanje in Vaš pesniški svet. Doslej Vas je naša javnost poznala bolj z znanstvene plati, kot bibliografa, ki s silno vestno akribijo poišče tudi vsako piko k letnici. Bi nam hoteli povedati, kdaj ste se usmerili v poezijo?

O usmeritvi v poezijo bi bilo težko govoriti, ker je bilo nagnjenje do nje primarno. Kot bodo bravci lahko opazili, stojita na koncu pesniške zbirke dve letnici, ki povesta, da sem prve pesmi napisal kot trinajstleten, svoje prve tiskal pa kot petnajstleten. Nedvomno je bilo moje čustveno nagnjenje tisto, ki me je ob branju klasikov — predvsem Gregorčiča — privedlo do pesnjenja. Prve pesmi so bile — kar morda ni nezanimivo — pretežno domoljubne, in, če se prav dobro spomnim, jenkovsko napisane. Kasneje je prišla doba ljubezenske poezije, sprva petošolske, kasneje bolj zrele, in pa tudi refleksivne ter impresijske lirike. Vse to troje, mislim, se več kot jasno odraža tudi v zbirki.

Znanstveno bibliografsko delo je prišlo pozneje, saj ga opravljam nekaj več kot deset let. Priznati pa moram, da je to slednje prej obrodilo vidnejše sadove, ko so posamezne bibliografije izhajale v knjigah ali revijalnih objavah.

Katera literarna smer Vam je temeljno merilo pri pesniškem ustvarjanju?

Posebne literarne smeri se nisem nikoli držal, niti čutil po njej potrebe. Lahko pa po-

vem, da sem tako v slovenski kakor tuji literaturi najraje imel moderno, posebno Murna, in sopotnike moderne, posebej še primorski pesniški krog (Gradnik, Kosovel, Gruden, Lovrenčič, Bevč). Seveda sem poseben koticček srca hranil za svoje ljubljence, za pripadnike slovenskega ekspresionizma in njemu bližnje pesnike (brata Vodnika, Balantiča, itd.)

Vaša zbirka pesmi kaže določene značilnosti. Zeleli bi, da nam jih pojasnite.

Zbirka je razdeljena na tri cikle, ki so dovolj zgovorno naznačeni že s samimi naslovi, pojasnjuje pa jih tudi zapis prof. Tomaža Pavšiča, ki je napisal spremno besedo na zavihkih ovitka.

V zbirki se nam zdi značilen tretji del »Pokrajine mojega srca«, iz katerega diha razboljena ljubezen do domače zemlje. Ali Vas »primorskost« sili k posebnemu umetniškemu izrazu?

Se v času študijskih let se mi je zdelo nekam čudno in simpatično obenem, kako da pravzaprav večina pesnikov — posebno tistih iz obrobni slovenskih pokrajin — prinaša v posebnem oddelku svojih pesniških zbirk pesmi, ki pojejo o domači pokrajini. Zdaj ko sem sam na istem, vidim, da je to čisto naravno in da bi drugače sploh ne moglo biti. Ko sem pisal posamezne pesmi s pokrajinsko tematiko, še zdaleč nisem mislil, da bodo kdaj prišle v zbirko. Kasneje sem opazil, da imajo skupni imenovalci in da jih je mogoče lepo povezati skupaj.

Mislim, da »primorskost« ne zahteva nujno posebnega umetniškega izraza, zahteva pa občutljivost za tiste nijanse barve, čustva, razpoloženja, diha in vonja pokrajine in ljudi ter življenja v njej, ki se razlikujejo od doživljanja katerekoli druge pokrajine.

Pri opremi Vaše pesniške zbirke sodelujeta tudi dva mlajša likovna umetnika. Kako ste ustvarili povezavo med izrazi likovne umetnosti in tematiko svojih pesmi?

Če je neko enotno razpoloženje med teksti in vsaj nekaterimi ilustracijami, potem je to prav gotovo zasluga obeh ilustratorjev, od kateri je eden (Pavel Medvešček) skušal z risbo spremljati domačijsko motiviko, drugi (Miloš Volarič) pa ljubezensko tematiko.

Pa še to vprašanje: kako sodite o današnjem literarnem, posebno pesniškem prizadevanju in ustvarjanju mladih? Morda se zavzemate izrecno za katerega izmed tokov? Imate tudi vzroke za to?

Ne, za nobenega izmed sodobnih tokov se ne zavzemam izrecno, niti ne navdušujem. Pesem me mora prepričati s svojo vsebino in ob-

liko. Z obojim. Če je taka, potem je čisto vseeno, kateri tok jo je prinesel. Zavedam se — in sam to tudi krvavo občutim — da je pač pri precejšnjem delu sodobne lirike težko najti kontakt bodisi z njeno vsebino, včasih še težje z njeno obliko. Mislim, da velik del težav in konfliktov v zadnjih letih izhaja prav iz teh težkoč razumevanja in možnosti podoživljanja. Toda še enkrat poudarjam: pri resnični pesniški izpovedi.

Vemo, da ste pred leti prejeli neko bibliotekarsko priznanje; ali bi nam lahko povedali kakšno?

Res je. Leta 1967 sem prejel Copovo diplomato za zasluge pri razvoju Društva bibliotekarjev Slovenije in pri strokovnem dvigu knjižničarstva na Slovenskem, posebej na bibliografskem porročju.

Ali je pesniška zbirka Vaše zadnje delo, ki je v zadnjem času izšlo?

Čeprav je zbirka zaradi tehničnih objektivnih težav izšla šele pred kratkim, moram vendar reči, da je postala že — predzadnje delo, zakaj zadnje je pravkar izšli prevod mladinskega dela iz slovaščine (Rudo Moric: Srnjaček Uhaček), ki je bilo istočasno tiskano na Slovaškem v sedmih jezikih in bo tako postalo skupno mladini sedmih narodov.

Vaše zanimanje je razširjeno še vsaj na eno sfero udejstvovanja. Bi nam povedali katero?

S svetom slikarstva in likovne umetnosti sploh sem se zgodaj srečal. Vendar sem prve kritike in zapise o umetnosti objavil v tisku šele leta 1953. Po tem letu sem pogosto spremljal likovno dogajanje v deželi. Sestavil sem neaj katalogov razstav (A.P.A.I., Cernigoj-Hlavaty, Razstava exlibrisov, Lozar - Medvešček - Volarič), pri drugih sem sodeloval s prevajanjem tekstov. Skupaj z grafikom Medveščkom sem pripravil prvo slovensko mapo ekslibrisov (1967), ji napisal daljši uvod, ki je bil tudi preveden v italijanščino in nemščino. Tudi sicer sem aktiven član Društva Ex libris Sloveniae in vršim trenutno funkcijo podpredsednika. Društvo je doslej edino te vrste v Jugoslaviji.

In še nekaj. Ob svojem razvejanem književnem ustvarjanju imate gotovo že načrte za svoje bodoče delo. Zanimalo bo naše bravce in vso javnost, če nam tudi nekoliko odkrijete svoje prihodnje delo.

O načrtih nerad govorim, raje sanjam; če pa že moram nekaj navesti, potem bi le to, kar že pripravljam: obširno antologijo poezije in proze primorskih besednih umetnikov od začetkov do danes; prevode iz slovaške, češke, poljske, posebno pa italijanske literature. Na bibliografskem polju: nadaljevanje oz. dokončanje nekaterih bibliografij, katerih prvi deli so že izšli, oziroma takih, ki se bližajo koncu.

SLOVENSKI PRIMORSKI KOLEDARJI

Bibliografijo sestavil in uvodno študijo napisal MARIJAN BRECELJ ■ 9 ■

1901

NARODNI Kalendar za navadno leto 1901. V Gorici. Tiskala in založila »Narodna tiskarna«. (VIII) + (LXVI) + 33 + (XX) str. + ovoj. 15,4 x 11,5. 28

ROČNI kažipot po Goriškem, Trstu in Istri za leto 1901. Sestavil Andrej Gabršček. VII. letnik. V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška Tiskarna« A. Gabršček 1900. 8°. 29

ROČNI zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južnoštajerskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učitelstva za šolsko leto 1901/1902. VIII. letnik. Sestavil Štefan Primožič. V Postojni. Tisk. in zal. R. Šeber 1901. 122 + (77) str. 16,4 x 10,5. 30

in zal. R. Šeber 1901. 122 + (77) str. 16,4 x 10,5. 30

ŽEPNI kalendar za slovenske delavce za leto 1901. I. letnik. [Uredil Anton Kristan.] V Idriji. Založba okrajne organizacije jugoslovanske socijaldemokratske stranke v Idriji. Tiskal R. Šeber v Postojni [1900]. 130 str. M 8°. 31

1902

ROČNI kažipot po Goriškem, Trstu in Istri in kalendar za navadno leto 1902. Sestavil Andrej Gabršček. VIII. letnik. V Gorici. Tiskala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1902. (VIII) + 191 + (IX) + 40 str. + (48) str. oglasov. 15,5 x 10,3. 32

ROČNI zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južnoštajerskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učitelstva za šolsko leto 1902-1903. IX. letnik. Sestavil Štefan Primožič. V Postojni. Tisk. in zal. R. Šeber 1902. 126 str. + (nekaj pol zapisnika). 16,4 x 10,5. 33

ŽEPNI kalendar za slovenske delavce za leto 1902. II. letnik. [Uredil Anton Kristan.] V Idriji. Izdal in založil Fr. Rinaldo. Tiskal R. Šeber v Postojni [1902]. 156 str. + (28 str. zapisnika). 15,8 x 10. 34

1903

ROČNI kažipot po Goriškem, Trstu in Istri in kalendar za navadno leto 1903. Sestavil Andrej Gabršček. IX. letnik. V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1903. 8°. 35

(dalje)

Tržaškega

Slovenski praznik - manifestacija življenjskosti

»Slovenski praznik«, ki ga je v nedeljo, 2. t. m. priredilo Prosvetno društvo »Igo Gruden« v Nabrežini, je bil tako po vsebini kot zlasti po številu udeležencev mogoča manifestacija naše življenjskosti. »Z današnjim večerom — je v začetku prireditve podaril društveni tajnik Bojan Brezigar, ki je skupno z Vero Caharija in Savino Knez, mojstrsko povezoval posamezne točke sporeda — se želimo spomniti številnih obletnic, ki jih v tem času proslavljamo in ki so za obstoj slovenskega naroda v naših krajih zelo pomembne. V spominu hočemo ohraniti vse naše velike može, ki so pripomogli k temu, da se je dvignilo na najvišjo raven to, kar nam je najdražje, naša kultura, ki tvori važen sestavni del naše slovenske zgodovine. Zato smo našo prireditev imenovali slovenski praznik. Da bi bil to res naš praznik, smo se čutili dolžni, da povabimo k sodelovanju vse prosvetne ustanove iz naše občine,« je še pristavil Bojan Brezigar.

Prvi je nastopil mladinski pevski zbor »Kraški slavček, ki je pod vodstvom Sergija Radoviča zapel štiri pesmi. Poleg že omenjenega prof. Radoviča vadi ta zbor še profesor Erminij Ambrozet. Sledil je govor pisatelja Alojza Rebula, ki je, kot znano, naš rojak iz Sempolaja. Njegove besede, ki jih zaradi važnosti objavljamo na prvi strani, so poslušavci sprejeli z dolgim oplavzom. Nastopil je nato moški pevski zbor »Fantje izpod Grmade«, ki je pod vodstvom Iva Kralja izvedel pet pesmi. Gojenka šole Glasbene Matice v Nabrežini Majda Terčon je na klavirju zaigrala Chopinov Valček v des duru, zatem pa se je predstavil obnovljeni pevski zbor domačega prosvetnega društva, ki ga vodi Sergij Rado-

vič. Zapel je štiri pesmi. Po recitaciji dveh Grudnovih pesmi je s harmoniko nastopila gojenka šole GM Jadranka Sedmak in zaigrala Gestov Scherzo. Na koncu pa se je predstavila še nabrežinska godba na pihala, ki jo vodi Stanko Mistlej.

Če rečemo, da je prireditev odlično uspela, prav gotovo premalo povemo. Zato je treba organizatorjem čestitati. Tudi ta prireditev pa je zgovorno pokazala, da v Nabrežini ni primerne dvorane. Upamo, da bo to nova spodbuda za rešitev tega perečega vprašanja.

OBCINSKA SEJA

Po presledku zaradi županove bolezni je bila za torek zvečer sklicana seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bil tudi razgovor o občinskem proračunu za letošnje leto. Predložitev istega se je zakasnila predvsem zaradi papirnice v Štivanu, ki je največji občinski davkoplačevalec. Do začetka leta ni namreč občina še vedela, kolikšni so njeni dogodki. Kaže pa, da so se njeni dohodki precej znižali in kot posledica tega tudi njeni občinski davki. Župan je na podlagi teh in drugih številk sporočil svetu, da se bo v letošnjem proračunu pokazal večji primanjkljaj. Zato je morala občinska uprava že črtati iz proračuna nekatere postavke za javna dela.

Biti Slovenec se izplača

(Nadaljevanje s 1. strani)

je že petdeset let, odkar je odšel prerok slovenske zemlje, veliki klicar pravice Cankar.

Danes imamo Slovenci svojo popolno univerzo, svojo glasbeno, dramsko in likovno visoko šolo, svojo akademijo znanosti, svoj vsestransko razvejani fisk, svojo specializirano publicistiko, od avtomobilizma do filozofije. Imamo kader vrhunskih specialistov od matematike do arheologije. Mohorjeva družba pošilja še danes, v tem času knjižnega analfabetizma, med Slovence v celoti skoraj 100.000 knjig na leto. Slovenščina, ki je bila še pred dobrimi sto leti kmečki jezik, je danes že visoko kultivirano izrazilo z okrog 200.000 besedami, ki se danes v ljubljanski tiskarni zlagajo v impozanten slovar. Skratka, v kulturi nam danes ni treba nišesar začenjati znova, ampak samo nadaljevati.

Naša življenjska sila pa se ni izrazila samo v lepo umniški zazrtosti. Deželo okrog kakor morja velikih kanadskih jezer je pokristjani slovenski misijonar. Praške Hradčane je preuredil slovenski arhitekt. Da Hitler po proboju Maginotove linije ne misli s svojimi divizijami proti Calaisu, ampak proti Parizu, je pogruntal slovenski vojaški ataše. Slovenski narodni odpor v zadnji svetovni vojni je vznemirjal zasedanja nemške vrhovne komande.

Tudi v gospodarstvu je že nekaj za nami; če Slovenija danes prispeva k skupni jugoslovanski proizvodnji skoraj trikrat toliko, kolikor znaša njen delež prebivalstva.

V okviru katolicizma, h kateremu se pri-

KOMISIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI

V ponedeljek, 10. t. m. se je pod predstvom dr. Janka Ježa drugič sestala komisija za statut, ki je bila izvoljena na zadnjem občnem zboru Slovenske skupnosti.

Na dnevnem redu so bili spreminjevalni predlogi o poglavjih: občni zbor in vodstvo. V diskusijo so posegli vsi člani komisije. Zasedanje se bo nadaljevalo v ponedeljek, 17. t. m., ob 20.30 uri.

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OP-
CINAH, Bazoviška ul. 2 razpisuje mesto za
knjigovodjo. Interesenti naj vložijo prošnjo
na upravni odbor do 25. t.m. Pogoji so na
ogled na društvenem sedežu v uradnih urah.

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OP-
CINAH

vabi

vse svoje člane na redni občni zbor, ki bo v
nedeljo, 16. t. m., ob 10. uri v društvenih pro-
storih v Bazoviški ul. št. 2.

GLASBENA MATICA - TRST

V nedeljo, 16. marca ob 16. uri
v Kulturnem domu

KONCERT

orkestra Glasbene Matice

Solisti: Neva Marlak-Corrado, klavir; Ruda Rav-
nik harfa; Aleksander Župančič, violina.

Dirigent: Oskar Kjuder.

Prodaja in rezervacija vstopnic v pisarni Glas-
bene Matice v Trstu, ul. R. Manna 29, tel. 29-779
ter eno uro pred koncertom pri blagajni Kultur-
nega doma.

Pevski zbor iz Repna

priredi v soboto, 15. marca

PREŠERNOVO PROSLAVO

z naslednjim sporedom:

— ob 20. uri v galeriji Kraške hiše otvoritev
razstave posvečene spominu Srečka Ku-
marja;

— ob 20.30 kulturni spored v dvorani gostil-
ne Križman.

Ob tej priložnosti bomo poimenovali naš
pevski zbor po Srečku Kumarju.

Vljudno vabljeni!

SPACAL BO RAZSTAVLJAL

Lojze Spacal bo odprl v petek 14. marca samo-
stojno razstavo v tržaški galeriji Torbandena, v
ulici Torbandena 1. Razstavil bo svoje najnovej-
še osnutke za stenske in druge preproge, ksilo-
grafije in tempere. Razstava bo odprta do 4. aprila,
ob delavnikih od 10.30 do 12.30 in od 16.30 do
19.30, ob praznikih od 11.00 do 13.00.

Vsaka Spacalova razstava je res dogodek za
umetniško življenje na Tržaškem in tako obeta
biti tudi ta.

NA JOZEFOVO V RICMANJIH

Na praznik sv. Jožefa bodo v Ricmanjih na-
slednje službe božje:

sv. maše: ob 8. uri in ob 9.30 z mladinskim
petjem ter ob 11. uri peta slovesna maša.

Popoldne ob 3. uri: litanije, govor in blagoslov.

Ob 16.30 bo večerna maša za italijanske verni-

ke, ob 16.30 ob večerna maša za italijanske verni-

ke, ob 17.30 pa maša za slovenske vernike.

Steberjan

OTVORITEV KULTURNEGA DOMA

V sredo 19. marca, na praznik sv. Jožefa, bo ob 11. uri, ob prisotnosti oblasti otvoritev novega župnijskega kulturnega doma.

Dom, ki je zrastel iz ruševin nekdanje Formentinijeve graščine, obsega v spodnjih prostorih eno dvorano, velik prostor za razne igre, tri sobe, od katerih je ena zelo velika, ker lahko sprejme do sto ljudi. Dom je tudi opremljen s sodobno urejeno centralno kurjavo; moderne so tudi prhe in sanitarne naprave. Poleg teh prostorov je še skladiščna soba. Na vrhu pa sta atrij ter velika dvorana, katera bo lahko sprejela do 400 ljudi. Toda ta še ni popolnoma končana.

Dom je zgradila župnija po zanimanju in trudu domačega župnika Oskarja Simčiča.

Po uradni otvoritvi bo ob štirih popoldne na sporedu drama v petih dejanjih »Deseti brat«, ki jo je za to priliko pripravila dramska skupina prosvetnega društva »Franc Sedej« iz Steverjana. Igra bo v veliki dvorani. Amaterje, števerjanske fante in dekleta (nastopa jih 20) je pripravil Aleksij Pregarc. Sceno pa je zasnoval slikar Demetrij Cej.

Med odmori bo igral glasbeni ansambel društva »Sedej«: Jana.

Vabimo vse Slovence, naj na ta praznik pridejo v Steverjan.

KLUBOVI VEČERI

Klub »Simon Gregorčič« bo po kratkem zimskem premoru zopet začel s kulturnimi večeri. Prvi bo v petek, 14. marca, ob 20.30 v dvoranici na Verdijevem korzu 13.

Predaval bo umetnostni zgodovinar iz Nove Gorice Sandi Sitar o stanju in bodočnosti Benetk edinstvenega mesta na svetu, ki se polagoma pogreza v morje. Lepoto, pa tudi nevarnost za obstoj Benetk bodo ponazarjevale tudi številne barvane slike.

Občni zbor šolskega sindikata

Sindikati slovenskih šolnikov v Gorici je imel v petek redni občni zbor. Predsednik Sirk in tajnik Rener sta v svojih poročilih opisala delo sindikata v dveletni poslovni dobi. Številni so bili stiki, posredovanja in interpelacije pri pristojnih oblasteh, da pridejo tudi goriške slovenske srednje šole do urejenega stanja. Doslej so samo pravno priznane, manjka pa še uresničitev številnih določb, ki izvirajo iz okvirnega ustanovnega zakona.

Pri tem vprašanju je prišlo do živahne razprave o krivičnem uradnem razlikovanju pravic med tržaškimi in goriškimi enakovrstnimi slovenskimi šolami. Razlikovanje, da mora imeti v Trstu naše šolstvo več pravic kot v Gorici — menda zaradi londonških dogovorov, dvodržavno pa še celo niti pravno potrjenih — je prešlo v možgane tudi nekaterim krogom onstran meje in celo našim ljudem samim. Zato je moral goriški sindikat ubirati sam svojo pot za elementarno obrambo pravic goriških šol in šolnikov, medtem ko imajo tržaški šolniki neprimerno boljše izgledne in pravice. Prav zato je moral goriški sindikat napovedati svojo stavko, ki jo je stoodstotno izvedel, brez tržaških kolegov, ki včasih te potrebne samostojnosti nočejo razumeti.

Kriza v občinskem svetu je prišla v ponedeljek do svojega viška in morda tudi do razpleta. Kot je znano, je spor nastal med krščanskimi demokrati in socialisti, ki sestavljajo ob enem s predstavniki Slovenske demokratske zveze večino v občinskem svetu. Poleg drugih vprašanj, je sporno jabolko namestitve ravnatelja pri goriškem Montu brez natečaja, priti čemer je popolnoma razumljivo nasprotovanje drugih strank.

Na ponedeljkovi tričetrtturni seji občinskega odbora so odstopili župan, demokristjanski in socialistični odborniki ter tudi zastopnik SDZ prof. Bratina.

Še isti večer so se začela pogajanja med obema strankama, ki sta izrazili mnenje, da je za goriško občinsko upravo še vedno najboljša leva sredina.

Vse kaže, da bo do nje tudi prišlo. Gre le za toč ali naj bi se katere osebe v občinskem odboru menjale. V tem pogledu so tudi med demokristjanskimi demokrati v Gorici deljena mnenja. V stranki prevladuje struja dr. Ciana, proti skupini župana Martine. Do sporazuma med socialisti in krščanskimi demokrati bo skoraj gotovo prišlo. Ali bodo ti slednji še strnjeno kandidirali Martino za župana, je pa vprašanje.

-0-

Štandrež

STOLETNICA

V Štandrežu se je ustanovil skupni Odbor za proslavo stoletnice štandreške čitalnice. Štandrež je bil že ob našem prvem preporedu po pomladi narodov na precej

Iz Goriške

Kdo bo županil?

razviti kulturni stopnji. Društveno delo se je v kraju vedno bolj razvijalo do prve svetovne vojne. Po vojni so se zbori, društva in odrske skupine obnovile. Danes se njih javno udejstvovanje obnavlja.

Za stoletnico čitalniške proslave se je tudi pripravil skupni odbor vseh naših domačih prosvetnih organizacij. Kot uvod v proslavo bo v četrtek, 26. marca ob 21.30 v župnijski dvorani Kulturni večer. Na sporedu je nastop pevskih zborov »Štandrež« in »Oton Župančič« iz naše vasi; predavanje prof. Bednarika o »Dobi našega prvega preporeda« s slikami in recitacije študentov.

Po tem prvem nastopu bodo sledili drugi kulturni in športni nastopi v proslavo naše stare čitalnice.

Odbor za proslavo 100-letnice štandreške Čitalnice vabi na

KULTURNI VEČER

ki bo v četrtek, 20. marca, ob 20.30 v župnijski dvorani v Štandrežu.

Doberdob

BARAGOV PRAZNIK

V nedeljo, 9. marca, smo imeli v doberdobski cerkvi lepo proslavo v čast našemu svetniškemu misijonarju in škofu Ireneju Baraga. Spored je bil približno tak kot pri nedavni podobni proslavi v Katoliškem domu v Gorici.

Udeležencev bi najbrže naštel dosti več, če ne bi lepo vreme marsikoga ne zvalilo z avtom na izlet kam drugam. Pa je lahko vsakomur žal, ki je zamudil to prireditel, saj je bila skrbno pripravljena in je tudi lepo uspela. Zasluga gre predvsem domačemu župniku, ki zna svojim faranom vedno kaj novega pripraviti.

Po končanem sporedu so se zbrali pevci in pevke obeh zborov »Lojze Bratuž« in »Mirko Filej« v farni dvoranici. Ni manjkalo navdušenega petja in tudi ne veselega razpoloženja.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Gostovanje v Katoliškem domu v GORICI
V nedeljo 16. t. m. ob 15. in ob 18. uri

DANILO GORINSEK

RDEČA KAPICA

otročka igra v treh dejanjih

PLANINSKO DRUŠTVO

Slovensko planinsko društvo v Gorici sklicuje redni letni občni zbor za četrtek, 20. marca ob 20. uri. Zborovanje bo v Gregorčičevi dvorani na Verdijevem korzu 13.

Na občnem zboru bodo gotovo sprejete smernice za poživitev društvenega delovanja. Zato so vabljeni vsi člani, da se zboru gotovo udeležijo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Mladika“ o umetniškem jubileju kiparja F. Goršeta

Februarska številka revije »Mladika« — v pri-kupni, pomladno vedri zunanji obliki — prinaša na prvi strani pesem Stanka Janežiča »Krik upanja«, v kateri obsoja nečloveškost sedanjega veka, ki veliko govori o humanosti, a mori v Vietnamu, Biafri, na Bližnjem vzhodu in na Češkoslovaškem. Pesnik se obrača na Boga, naj se nas usmili v svoji milosrčnosti, naj vrne ljudem, ki bi še radi živeli, dušo in srce. Že davno smo namreč izgubili oboje. Atomski stroj je pošast: on nam ne more ničesar vrniti. »Usmili se nas, Bog, in tudi mi bomo usmiljeni, pravi pesnik. Izkresali bomo iskro upanja. Prižgali bomo baklo miru in z njo razsvetlili vesoljno noč.«

Prvo stran krasi tudi reprodukcija kipa »Moliteva«, ki ga je izklesal znani slovenski kipar Fran- ce Gorše, ki živi in ustvarja zdaj v New Yorku. Revija prinaša še več reprodukcij njegovih del religioznega značaja. Gorše obhaja namreč štirideset- letnico svojega umetniškega delovanja in za to priložnost je pripravil samostojno razstavo svojih religioznih del. Razstava je bila — kot poroča revija — v Mednarodni galeriji na Madison Avenue v New Yorku. Trajala je od 10. do 25. januarja. Razstavljenih je bilo 30 del iz različnega materiala. Razodela je nov razvoj v Goršetovem ustvarjanju. To novo dozorelost njegovega sloga bi mogli ime- novati gotiok, na katero pa so že dolgo kazali mno- gi elementi v njegovem prejšnjem ustvarjanju, tako da je novo organsko zrastle iz prejšnjega. Mladika je posvetila temu Goršetovemu umetni- škemu jubileju poseben članek, pa tudi intervju.

Marijan Breclj je prevedel za to številko »Mla- dike« pesniško prozo Ade Negri »Cvetoča bresko- va veja«, Josip Kravos dokončuje svojo humo- resko »V sanjah na onem svetu«, nekdo, ki se je podpisal Jetnik, pa je prispeval kratko medita- tivno prozo »Pajki«. Slavko je zastopan s petimi pesmimi: »Zalostinka«, »Odgovor«, »Zvezde gori- jo«, »Zalost v očeh« in »Prisluh s potia«, razmišlja- joče ali sanjajoče vsebine. Pesnik se notranje muči ob razglabljanju o protislovljih ali žalostnih dogo- dkih modernega sveta in življenja. Nevin Birsa je prispeval pesem »Vlažno prebujanje«, ki je tudi meditativne vsebine. Poleg tega najdemo v tej številki še dve pesmi Borisa Pangerca: »V tišini domačega kraja« in »Moliteva«.

Maks Sah piše o kulturno-verskem delovanju svetih bratov Cirila in Metoda, v zvezi z obhaja- njem 1100-letnice Cirilove smrti. Zgoče aktualni značaj ima razmišljanje Marija Mavra »Slovenec danes tostran in onstran meje« — prispevek Mla- dike na diskusijskem večeru primorskih revij.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

V soboto, 15. t.m. ob 20.30 v Kulturnem domu

NEIL SIMON

ZARES ČUDEN PAR

komedija v treh dejanjih

V torek 18. t.m. ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

SLOVENSKE BALADE IN ROMANCE

v podajanju gledališkega umetnika STANETA RAZ- TRESENA.

V torek, 18. t.m. ob 20.30 v prosvetni dvorani »Igo Gruden« v Nabrežini

premiera

»BESEDA IVANA CANKARJA«

Nastopata: Mira Sardočeva in Stane Starešinič

Izbor iz Cankarjevih del: Janko Kos

Kostumografinja: Anja Dolenčeva

Scena: Demetrij Cej

Glasba: Aleksander Vodopivec

Režija: Adrijan Rustja

V sredo, 19. t.m. ob 16. uri v Kulturnem domu Okoliški abonma

NEIL SIMON

ZARES ČUDEN PAR

komedija v treh dejanjih

Maks Sah je objavil tudi pregled nad odobrenim organikom za državne slovenske srednje šole na Tržaškem in v Gorici. Bruno T. komentira smrt Jana Palacha v članku »Svoboda na grmadi«, v katerem piše med drugim: »Medtem ko sovjetski astronauti krožijo po vesolju, da bi uresničili ambiciozne znanstvene načrte, se z zemlje dvigata dim in plamen. Sovjeti osvajajo vesolje, Jan Pa- lach pa si je osvojil večjo vrednoto. Več je vre- den Palachov nauk, kot pa sovjetska tehnologija.« Jurij s pušo duhovito zafrkava, misleč na nekatere aktualne dnevne dogodke zadnjega časa, in enako duhovito ga dopolnjuje znani Kobilar v svoji ru- briki »Tržaško pismo«, ki jo gotovo vsačdo pre- bere. Omenimo naj še nadaljevanje Jevnikarjeve študije »Sodobna slovenska zamejska literatura« in rubrike »Priveditve na Goriškem«, Knjige in revije, Gledališče, Kulturni koledarček, Pišejo nam in vam, Za dobro voljo in pester aktualni dro- biž.

Alberto Moravia potuje po vzhodni Afriki in objavlja svoje zanimive in slikovite dopise od tam v »Corriere della Sera«.

Arthur Miller je prispel s svojo ženo v Rim, kjer je prisostvoval premieri svoje drame »Cena«.

Zagrebski kulturni tednik »Telegram« je posve- til 4 strani svoje 457. številke (te dni) Edvar- du Kocbeku in prinesel poleg kratke avtobiogra- fije tudi obširen intervju z njim ter objavil pre- vode odlomkov nekaterih njegovih del.

Vietnam in Bližnji vzhod daleč od miru

Medtem ko se pogajavcem v Parizu na mirovni konferenci za Vietnam nikamor ne mudi in izgublajo čas z neskončnimi »po- svetovanji« in zdehanjem (seveda ne le po lastni krivdi), so se v Južnem Vietnamu spet razplamteli boji. Vietkongovci in Severno- vietnamci so sprožili »spomladansko« ofen- zivo, ki si daje duška predvsem z obstre- ljevanjem mest in ameriških oporišč od da- leč, z raketami in minometi, in s pripravljan- jem zased ameriškim in južnovietnamskim avtomobilskim kolonom. Ena takih zased 70 kilometrov od Saigona pa se je za Severnovietnamce slabo končala. Ker so za- čeli prehitro streljati — verjetno so jih živci pustili na cedilu — so se izdali in oborože- no spremstvo kolone je planilo po njih ter ubilo nad 70 gverilcev, medtem ko so utr- peli Američani samo lahko škodo na enem od tovornjakov.

Luna drži z Američani, tema z vietkongovci

Gvenilci so obstreljevali tudi po 60 kra-jev dnevno. Ker pa se bliža mlaj, pričaku- jejo ameriška poveljstva, glede na dose- danje izkušnje, da se bo vietkongovska of- enziva, ki je zadnje dni nekoliko uplahni- la, takrat spet poživila, ker se večji gveril- ski oždelki v temnih nočeh brez lune lažje gibljejo. So namreč varnejši pred letali.

Množijo se glasovi, da bodo začeli Ame- ričani spet z letalskim bombardiranjem Se- vernovietnama, če vietkongovci in Se- vernovietnamci ne bodo prenehali obstre- ljevati južnovietnamskih mest. Ta obstrelje- vanja terjajo posebno veliko žrtev med ci- vilnim prebivavstvom. Vse kaže, da je Viet- nam še daleč od miru. Na to daje sklepati tudi namera ameriške vlade da doseže zvi- šanje ameriškega proračuna za Vietnam.

Novice po svetu

V Zahodni Nemčiji se nadaljuje gonja skraj- nežev z leve in desne proti najuglednejšim demo- kratičnim politikom, da bi tako izpodkopali ne le njihov osebni ugled, ampak tudi ugled demokra- cije, hoteč dokazati, da so v demokraciji vsi politiki podkupljivi, pokvarjeni in nesposobni ter da je zmožna napraviti red samo rdeča ali rjava diktatura.

Znani milanski industrialec Felice Riva, ki je bil pred kratkim začasno izpuščen iz preiskovalnega zapora v Italiji (obtožen je bankrota s prevaro), je pobegnil v Libanon, kjer pa so ga na zahtevo italijanskih oblasti spet aretirali. Vendar ni ver- jetno, da ga bodo izročili Italiji. Najbrž bo v kratkem spet izpuščen.

Zdi se, da je mož (privatno) še vedno poln denarja, ker je bil v petih dneh, kar jih je prebil v Beirutu na prostosti, reden obiskovavec nočnih lokalov in igralnice. Njegovi dolgovi pa znašajo menda 7 do 12 milijard, od tega velik del delavcem za odpravnine.

Jugoslovska (skoro samo slovenska) hokejska reprezentanca je dosegla na svetovnem prvenstvu B skupine v Ljubljani tretje mesto, za Vzh. Nem- čijo in Poljsko ter pred Zah. Nemčijo in je spet deveta na svetu, kot doslej. To je ponoven lep uspeh slovenskega hokeja, saj so slovenski hoke- jisti premagali med drugimi Zahodno Nemčijo, ki je bila lani sedma v A skupini.

V Avstriji je zelo boleče odjeknilo, da se bo morala njihova hokejska reprezentanca preseliti v skupino C, ker je hokej v Avstriji zelo priljub- len in ima tradicijo. V Italiji pa se za enako usodo italijanske hokejske reprezentance skoro niso zmenili, četudi so se fantje pogumno borili v vsaki tekmi, niso pa bili vigrani kot celota zaradi premalo skupnega treninga.

Tudi na Bližnjem vzhodu je prišlo zad- nje dni do hudega topniškega in strojniške- ga obstreljevanja med Izraelci in Arabci vzdolž Sueškega prekopa, medtem ko se na zasedenih ozemljih v Palestini množe aten- tati in ulični nemiri. Izraelci atentatorjem za kazen razstreljujejo hiše.

Medtem ko vlada glede Vietnama vsaj rahlo upanje, da bo konferenca v Parizu vendarle s časom privedla do miru, pa je pominitvev med Izraelci in Arabci še za dol- go časa izključena, ker miru ne želijo niti Izraelci niti Arabci. Vedno bolj jasno po- staja, da začenjajo s topniškim obstreljeva- njem Arabci, da bi vznemirjali Izraelce, ti pa so v bistvu s tem celo zadovoljni, ker to podaljšuje vojno stanje ni jim omogoča, da ne vrnejo zasedenih ozemelj. Vseh v no- benem primeru ne mislijo vrniti.

Slovensko letalsko podjetje Adria-Aviopromet je prenehalo obstajati kot samostojno podjetje. Priključiti se je moralo nekemu beograjskemu podjetju.

Nemške in avstrijske oblasti so prepsvedale uvažati »meško vodo« iz Kladjna v Srbiji, kot po- roča »Delo«, ker so amalize ugotovile, da gre za navadno goljufijo z umazano in celo okuženo vo- do, ki nima niti navadnih slatinskih lastnosti. Vsa zadeva se je tako končala z blamažo, ki smo jo v našem listu napovedali že ob »trimfu« te uma- zanje.

Naročnike, ki še niso poravnali na- ročnine, opozarjamo, naj to store čim- prej. Poravnajo jo lahko ali na upra- vi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštne uradu.

Uprava

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Poraz Bora v zadnji tekmi prvenstva

Borovi odbojkarji so odigrali zadnjo tekmo letošnjega prvenstva B lige proti žilavi šestetki CIAM in žal doživeli poraz, čeprav so nastopili pred svojim občinstvom. Tekma ni bila posebno zanimiva in Jurkičevi fantje bi si lahko zagotovili zmago še v četrtem setu, ko so vodili s 13:9, a so nato dovolili, da so nasprotniki zbrali kar šest točk zaporedoma. Potreben je bil tako peti set. Borovci so začeli dobro in vodili vse do desete točke, vendar se gostje niso vdali in prvič izenačili pri stanju 10:10. Odtlej je postalo srečanje izredno napeto. Prvi je prišel do match-žoge CIAM, a Bor je izenačil in sam povedel s 15:14. Uršiču ni uspelo izrabiti zelo uporabne žoge na mreži in gostje so spet izenačili in povedli. Šele pri stanju 17:17 je prišlo do odločitve. Gostje so ohranili mirnejše živce in prišli do 19. točke. S tem so osvojili odločilni set in srečanje. Končni rezultat: Bor - CIAM 2:3 (11, -5, 10, -13, -13).

Gladka zmaga Brega nad Zarjo, poraz Bora in Sokola

V ženski odbojkarški B ligi so Brežanke še vedno neporažene in same na vrhu lestvice. Preteklo soboto so brez večjih težav premagale Zarjo s 3:0 (0, 6, 12).

Z istim izidom 0:3 v setih so Borovke klonile v Gorici, pred močno ekipo AGI. Le v tretjem setu so zaigrale s potrebno samozavestjo in se enakovredno upirale domačinkam.

Igralke nabrežinskega Sokola so se na domačem igrišču na prostem spoprijele z močno ekipo Casagrande iz Sacileja, čeprav jim ni uspelo osvojiti niti enega seta, so se vendar v prvih dveh zelo dobro borile in bile nasprotnicam povsem enako vredne. Igra je precej oviralo močno sonce in poznalo se je, da nista obe šestetki vajeni zunanjih nastopov. Končni rezultat: Sokol - Casagrande 0:3 (13, 12, 8).

Zmaga Selme Micheluzzi in ženske ekipe SPTD

Slovensko planinsko društvo iz Trsta, ki letos prvič nastopa v okviru FISU, je zabeležilo na nedeljskem smučarskem tekmovanju v veselalomu na Matajurju, veljavnem za Trofejo nadiških dolin, izreden uspeh. Njegova predstavnikinja Selma Micheluzzi je zmagala med članicami in pustila za seboj tudi letošnjo tržaško prvakinjo Zulini. Nadja Košuta pa je v isti kategoriji zasedla odlično 5. mesto in s tem pripomogla k osvojitvi prvega mesta na ekipni lestvici za ženske.

Dve pomembni zmagi Krasa

V moški odbojkarški D ligi si je Kras po začetnem negativnem nastopu proti moštvo PAV iz Vidma takoj opomogel. Z lepo igro je najprej premagal drugo postavbo Bora, v torek pa še drugo šestetko tržaških gasilcev. Mlade predstavnike Krasa trenira letos prof. Franko Drašič.

Delovanje Š. D. Breg

NOGOMET

PRVENSTVO 3. KATEGORIJE:

Breg - Esperia 4:0.

BREG: Favento, Maver, Kozina, Bartesina, Sau, Leban, Bassanese, Balza, Cok, Vižentin, Grahonja.

Po enomesečnem premoru je Breg ponovno nastopil na prvenstveni tekmi proti ekipi Esperia in prepričljivo zmagal. Ze od samega začetka je bilo jasno, da imajo Brežani premoč na igrišču in so tehnično boljši. Breg je napadal in le redkokdaj so gostje prešli v protinapad. Kljub temu pa se jim je posrečilo, da so v prvem polčasu izsilili izid 0:0.

V drugem delu igre so gostje zaradi utrujenosti popustili, kar so Brežani izrabili in kar štirikrat uspešno streljali. Prvi gol je dosegel Leban iz enajstmetrovke, kmalu nato je podvojil Grahonja. Z lepo akcijo je Vižentin dosegel treji gol, četrtega pa je zabil Cok na Vižentinovo podajo.

MLADINSKO PRVENSTVO:

Aurisina - Breg 3:0

BREG: Zerjal, Slavec, Gerli, M. Krmec, Berdon, Husu, Bandi, Zahar, V. Krmec, Cuk, Glavina.

V nedeljski tekmi se mladim Brežanom ni posrečilo ponoviti uspeha prejšnje tekme. V bojevitih in napeti igri so klonili pred razigrano ekipo Aurisina. V prvem delu je bila igra precej izenačena in vratarja sta ostala nepremagana. Tudi v drugi polovici drugega polčasa se je igra nadaljevala z istim ritmom in vse je kazalo, da bo končni rezultat neodločen. Sodnik je zaradi prekrška v kazenskem prostoru prisodil enajstmetrovko v prid Aurisine, ki je tako prešla v vodstvo. Kmalu nato je izključil M. Krmca, medtem ko so nasprotniki hudo poškodovali Husuja, ki so ga morali prepejati v bolnišnico. Brežani so tako igrali le v devetih in Nabrežincem je uspelo še dvakrat prestreti njihovo mrežo. Pripomniti moramo da so Nabrežinci igrali zelo grobo in nekorektno ter da bi moral sodnik strožje nastopiti.

Za nedeljo je na sporedu tekma Breg - Barcelona ob 8,15 na igrišču 1. Maj - 3. kat.; mladinci pa bodo nastopili na Jožefovo proti C.G.S. ob 15.00 v San Sergio.

O D B O J K A

ZENSKO PRVENSTVO »B« LIGE:

Breg - Zarja 3:0 (15:0, 15:6, 15:12)

Čeprav je Breg nastopil proti Zarji v okrnjeni postavi, ni imel težke naloge proti mladim in nezkušenim Bazovkam ter jih v pičli uri igre odpravil s 3:0.

V prvem setu Bazovke sploh niso prišle do sapa. Ko je namreč Pavletičeva prišla na servis, je dosegla kar 10 zaporednih točk. V drugem setu so si Bazovke nekoliko opomogle in nudile nekaj več odpora in dosegle tako 6 točk.

Tretji set je bil najlepši in tudi najbolj bojevit. Zarja je prešla odločno v napad in prisilila Brežanke, da se branijo. Bile so celo dalj časa v vodstvu. Kmalu pa se je breška ekipa zbrala in prešla v protinapad ter tako nadomestila zgubljene točke in zmagala.

Brežanke so nastopile v postavi: Foraus, Rapotec, Pavletič, Hmeljak, Slavec, Koradin in Turko

ŽENA IN DOM

O pomladanski modi

Hrušč in trušč, ki spremljata vse modne revije ob pričetku nove sezone, se je polegel tako v Italiji kot v Franciji. Zadnje modne revije so se končale v Parizu prve dni februarja in so bile vrhunec te vrste manifestacij. Čeprav je v zadnjih letih italijanska modna ustvarjalnost dosegla velike uspehe in splošna priznanja, se še vedno gleda na Pariz kot najvišjega sodnika elegance.

Naj omenim nekaj pariških mojstrov, ki so skušali vnesti v svoj repertoar kako novost v pomladansko modo. Mimikrolo ni novost, vendar so jo, razen Coca Chanela, ki oblači v glavnem dame srednjih let, sprejeli tudi za to sezono vsi krojači. Dior je še krajši kot prejšnja leta — krila segajo do polovice stegna. Novost, ki je vredna omembe, je ta, da so opustili stil, ki je naredil iz ženske oklepjačo (spomnimo se raznih ravnih kovinskih, papirnatih oblek in astronautskih čelad); povrnili so ženski gracioznost, naredili so jo zapeljivo in očarljivo, morda včasih malo pretirano, tako da so globoko odkrili ramena in prsi. Toda — tako pravi neki francoski krojač — s tem so odpravili krivico, ki so jo delali lepim latinskim ramam z izključnim povečevanjem dolgih anglosaških nog. Eden krojačev tega novega toka je kreator modne hiše PATOU, ki je s svojimi modeli »slekel« ženske: skoro nič ni skritega in če je kaj pokrtil, je vseeno vidno zaradi prozornosti tkanin, lukenj in neskončnih izrezov.

Dior je svoje dekolteje okrasil z ruticami, zavezanimi kot pentlje ali kravate. Naj omenimo še njegove osnovne barve, modra in bela za jutranje modele, skoro izključno bela barva za cocktail in večerne obleke, okrašene s cvetnimi listi iz organisa

Chanel, Curreges, Saint Laurent in Goma, kreator modne hiše Patou, so se odločili tudi za novo dolžino dolgih večernih oblek, ki segajo za ped nad gležnjem. Za zvečer so še vedno aktualni kompleti, sestavljeni iz hlač in tunik iz najrazličnejših tkanin, bogato okrašeni s svetlikajočimi se vezinami.

MLADINSKO PRVENSTVO

Druga ženska ekipa je nastopila še trikrat v nadaljevanju mladinskega prvenstva. Najprej so se pomerile z nabrežinskim Sokolom. Bolj izkušene in pripravljene Nabrežinke so z lahkoto odpravile svoje nasprotnice z 2:0.

Proti Boru pa so mladinke pripravile pravo presenečenje, ko so jim iztrgale prvi set. S hitro igro, ki je povsem presenetila nasprotnice, so Brežanke takoj prešle v vodstvo, ki so ga ohranile kljub silovitim Borovim protinapadom.

Bor je v drugem delu igre zbral svoje vrste in z lahkoto povedel.

Tretje je bilo na sporedu srečanje med Bregom in tržaško OMA.

V prvem delu so Tržačanke z lahkoto odpravile svoje nasprotnice, ki jim niso nudile nikakega odpora. V drugem delu so Brežanke uredile svoje vrste in lepo zaigrale. Ekipi sta se menjavali v vodstvu ter je bil zmagovalec negotov. Proti koncu so Brežanke napravile nekaj servisov in se je nasprotnicam posrečilo zmagati.

Breg - Bor 1:2 (15:10, 0:15; 6:15)

Sokol - Breg 2:0 (15:5, 15:6)

Breg - Oma 0:2 (2:15, 12:15).

K. B.

Iz Trsta

Osnovna šola v Saležu in srednja šola na Proseku priredita za starše in za mladino

VZGOJNE VEČERE

V SALEZU: torek, 18. marca, ob 20. uri: predava prof. Edi Košuta o temi: »Doraščajoča mladina in njeni problemi«. V petek, 21. marca, ob 20. uri: predava prof. Ivan Theuerschuh o temi: »Družina in njeni problemi«.

—0—

Osnovna šola v Sempolaju in srednja šola v Nabrežini priredita za starše in mladino

VZGOJNE VEČERE

V SEMPOLAJU: v petek 14. marca ob 20. uri: predava prof. Stane Mihelič o temi: »Domače branje dodatno izobraževanje otroka in mladostnika«.

Ugotovitve, do katerih so prišli opazovalci na vseh teh modnih pariških prireditvah, so naslednje: modna ustvarjalnost se je znašla v stanju, ko nekaj popolnoma novega ni več mogoče iznajti. Modni »revoluciji« preteklih sezon sledi sedaj »evolucija«, to se pravi zmerno in počasno prirojevane osnovnih modelov, ki tako ne bodo več zastarali iz ene sezone v drugo. S tem »novim tokom« hočejo veliki krojači razširiti krog svojih kupcev — (Paco Rabanne je zato opustil kovino in se povrnil h tkaninam) — ekscentrični modeli so skoro izključno namenjeni reklamni za bolj praktične modele; skratka ekonomski faktor je premagal prestiž in »boutiques« velikih mest bodo nudile modele visokozvencih imen, ki bodo dosegljivi, če ne vsem, pa vsaj veliko večjemu številu odjemalk.

DROBNE ZANIMIVOSTI

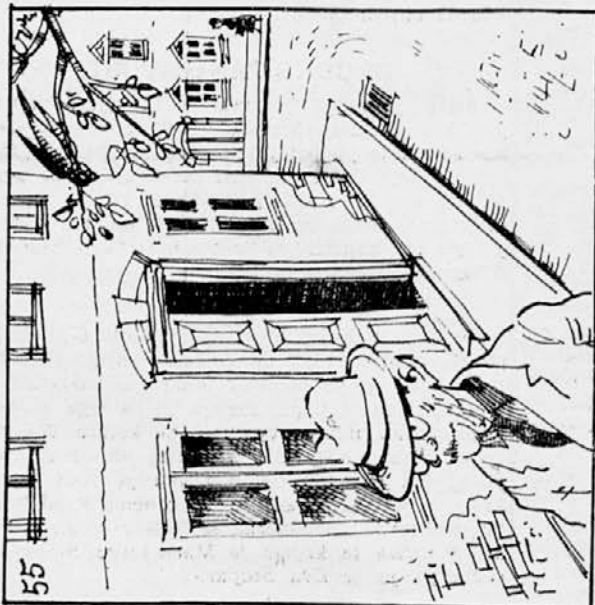
Sredi januarja je izšla v Ljubljani zanimiva publikacija Klare Kosove »Ikebana«. Ime »ikebana« se vedno pogosteje sliši tudi tu pri nas in pomeni v japonščini poseben načini aranžiranja cvetja. In ker si vsaka gospodinja želi urediti čim prijetnejši dom, bo marsikatera od vas rada segla po tej knjizici, ki je opremljena s čudovitimi fotografijami in pojasnili.

Državna založba Slovenije je izdala novo knjigo »Kozmetika vsak dan«. Tako knjigo smo hudo pogrešale, saj so prejšnje izdaje že zastarele, kajti kozmetika se naglo razvija in na trgu se pojavljajo vedno novi preparati, za katere včasih ne vemo, čemu služijo in kako naj jih uporabljamo. Poleg teh pojasnil bomo iz knjige tudi izvedele, kako uporabljati naravna in cenena sredstva, da pripomoremo k lastnemu še bolj estetskemu videzu. Avtorica te knjige je Marie-Luize Stangl, prevod pa jo je Eva Stopar.

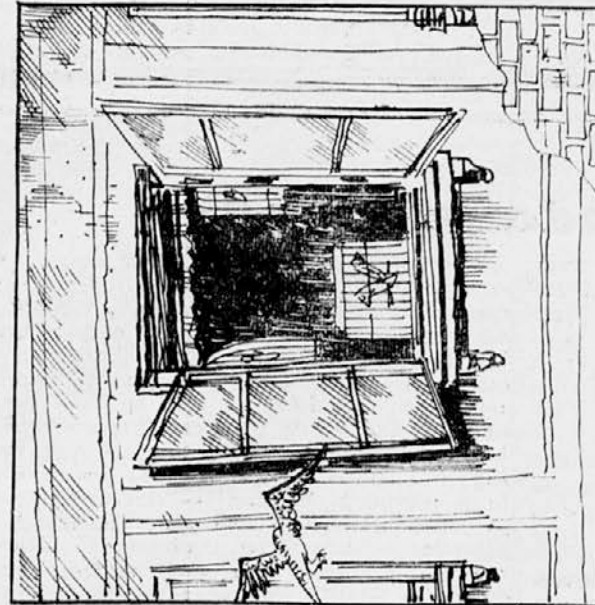
Martina

ZGODBA O

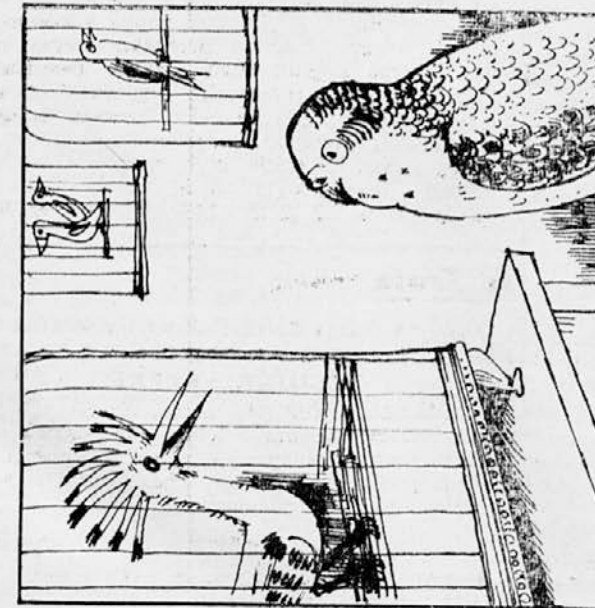
Bučku

55. Bučko je zagledal Tičarja, ki je odprl okno, potem pa s palico v roki in z aktovko pod pazduho odšel iz stanovanja. Bučko se je že ves ta dan veselil, da bo spet videl svojo mamo. Mladi papagaji so sicer zelo samostojne osebe, toda mama je le mama, četudi si samo papagaj. Ko je videl strica Tičarja zapustiti stanovanje, mu je srcece poskočilo. Urno je zletel na okno.

»Mama!« je poklical. Mame pa ni bilo. V kletki, v kateri se je Bučko prikljuval iz jajca, je sedela neznanca ptica. Tudi sosede šoje ni bilo videti. Vsi pičji strica Tičarja so začudeni gledali Bučka. »Saj to je pa Bučko,« je zaklical znan glas.

Na srčo je bila teta Raglja še vedno tu. Ta je brž poskrbela, da je bil Bučko na tekočem z novicami. »Tvojo mamo je stric Tičar pred pratkim prodal. Prišla sta punčka in fantek in jo vzela s seboj. Kje si se pa ti potepal?« Toda Bučko ni utegnil pripovedovati. »Kje je teta Soja?« je vprašal.

56. »Oh, teta Soja, ubožica!« je Raglja vzdihnila in zavila oči. »Tako se ji je tožilo po domu, da ni hotela nič več jesti. Stric Tičar ji je trosil vse mogoče dobrote, ona pa nič. In kaj ti stori stric Tičar, ta dobricima? vzame kletko, jo odnese k oknu in izpusti šoje. Se hvala ni rekla. Kar sfrčala je. Nič več je nismo videli. Nekoč pa nas je obiskal golob Ignacij. Povedal je, da jo je baje neki porednež ustrelil s fračo. Drugi dečki so ga

potem pošteno zlasali, o teti Šoji pa nismo nič več poslali.« To je bila kaj slaba novica. Bučko se je poslovil od prijaznih pričev strica Tičarja in zletel nazaj k prijateljema na streho. Kar ni vedel, kako bi vse skupaj povedal Jurčku, ki je radovedno molil glavo iz žleba. Previdno je začel: »Veš, mame ni več tukaj...« Cez čas mu je povedal vso zgodbo.

Bodril je Jurčka, da je njegova mama morda že v gozdu, vendar se je Jurček bridko razjokal. Tudi veverica ga je tolašila. »Mogoče se je pa vendar rešila. Saj ni treba, da jo je zadel do mrtvega.« Veverica je bila kar vesela, da ji ni bilo treba zlesti v stanovanje strica Tičarja. V tem času pa se je spustila noč in trije prijatelji so občepeeli v žlebu.